

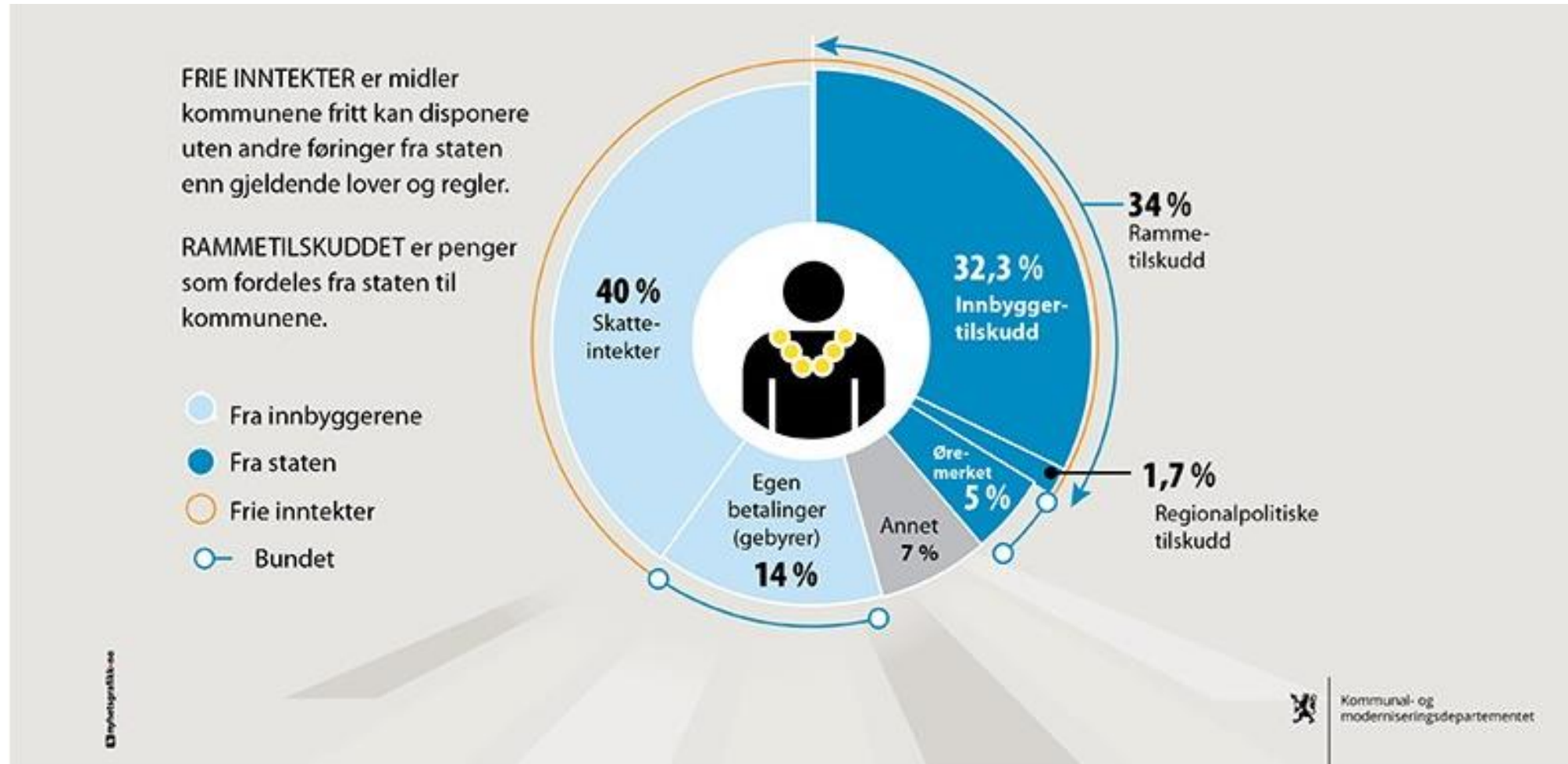
Handlings- og økonomiplan 2024-2027 Budsjett 2024

ELDRERÅDET 07.11.23

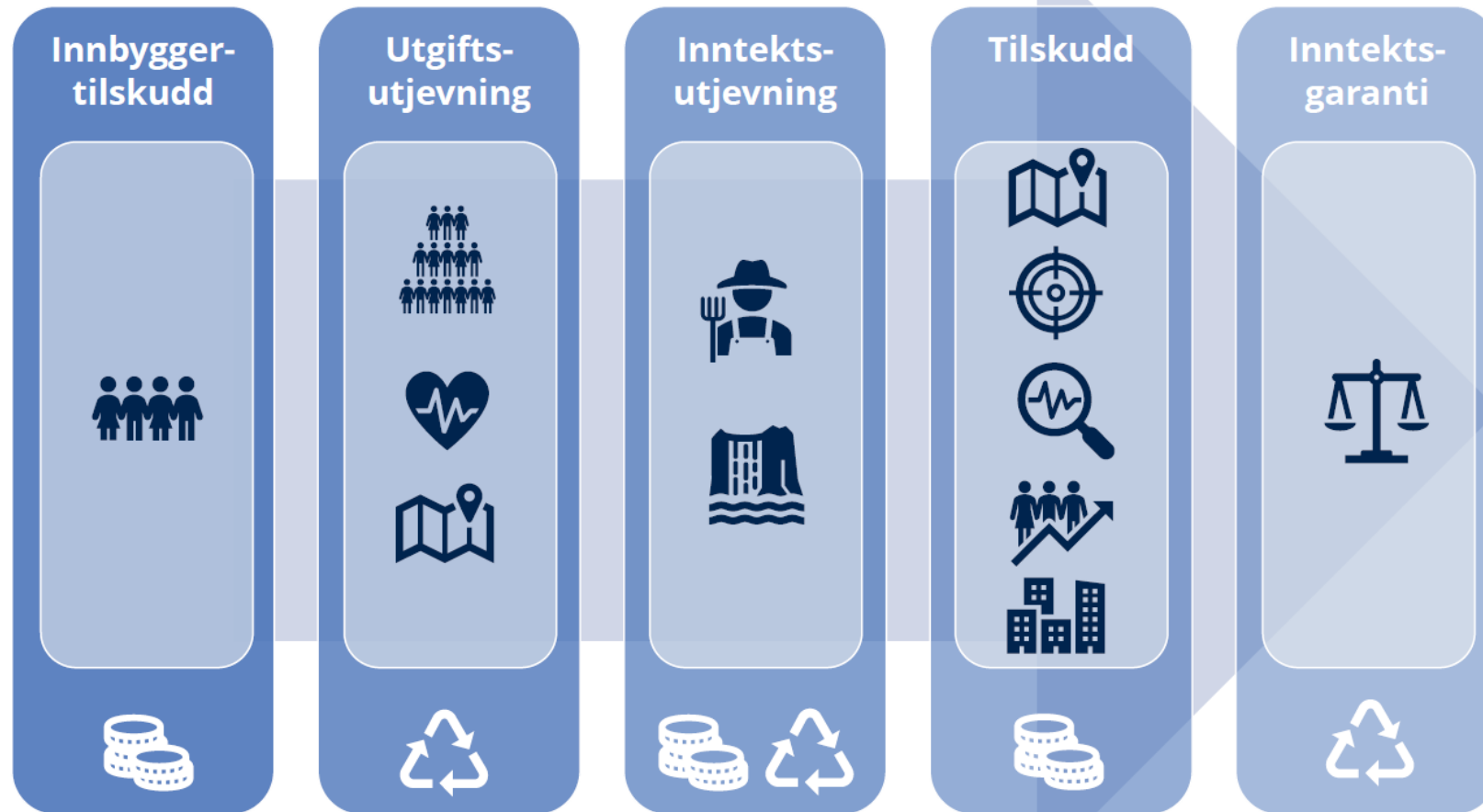
Utgangspunkt for budsjettprosessen

- Forslag til statsbudsjett
- Lokale føringer og vedtak:
 - Vedtak, fattet i forbindelse med behandling av strateginotatet i juni
 - Føringer i kommuneplanens samfunnsdel
 - Kjente volumendringer innen drift, både økninger og reduksjoner - økninger bare delvis kompensert
 - Kommunens høye driftsnivå over tid
- Hovedfokuset har vært på å oppnå et driftsbudsjett, med utgangspunkt i klare budsjettpremisser
- Budsjett 2024 er et ledd i en større omstillingsprosess som må gå over tid
- Omstillingsprosessen er i stor grad preget av renteøkningen

Slik får kommunen inntektene

Hvordan er rammetilskuddet satt sammen?

Innbyggertilskudd

Innbyggertilskudd før omfordeling:

- Innbyggertilskuddet blir først fordelt med et likt beløp per innbygger. Dette beløpet er **29 832 kroner** i 2024.
- For Levanger kommune utgjør dette: 29 832 kroner x 20 492 innbyggere = **611 311 860 kroner.**

Utgiftsutjevning

- Kompensasjon for ufrivillige kostnadsforskjeller
- Omfordeling fra kommuner som er billigere å drive til kommuner som er dyrere å drive
- Dette skjer etter en objektiv kostnadsnøkkel som f.eks. tar hensyn til:
 - Antall barn i skolepliktig alder
 - Entall eldre
 - Bosettingsmønster
 - Reiseavstander i kommunen
- Levanger er 3,17 % dyrere å drive enn gjennomsnittskommunen, i 2023 viste var tilsvarende tall 2,89 %.
- For Levanger utgjør utgiftsutjevningen **kr. 42 185 405,- i 2024** (ca. 5,5 mill. kroner høyere enn i 2023)

Inntektsutjevning

- Det er store forskjeller i skatteinntektene mellom kommunene
- Gjennom inntektsutjevning (skatteutjevning) utjevnes delvis disse forskjellene mellom kommunene
- Skatteinntektene blir omfordelt fra kommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet til kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet
- For Levanger utgjør inntektsutjevningen **kr. 127 029 000,-** i 2024

Tilskudd

Distriktpolitiske tilskudd gis til kommuner i ulike deler av landet med særskilte utfordringer. Disse tilskuddene er:

- Veksttilskudd
- Nord-Norge-tilskudd/Namdalstilskudd
- Storbytilskudd
- Småkommunetillegg
- Sør-Norge-tilskudd
- Regionsentertilskudd

Levanger kommune mottar ikke slike tilskudd

Inntektsgaranti (INGAR)

- For Levanger gir INGAR et **trekk på kr. 1 496 000,-** for 2024
- Ordningen sikrer at ingen kommuner har en beregnet vekst i rammetilskuddet fra et år til det neste som er *lavere enn 400 kr pr innbygger*

Sentrale/generelle driftsinntekter 2024

- **Skatt på inntekt og formue og rammetilskudd**
 - Kommunenes arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KS) sin inntektsprognosemodell benyttes som grunnlag for anslag for skatteinntekter og rammetilskudd
 - **Samlet utgjør skatt og rammetilskudd for Levanger 1.431.700 000,- i 2024 (opprinnelig budsjett 2023 var kr. 1.318.833.000,-)**
 - Skatt 642,2 mill. kroner
 - Inntektsutjevning 127,0 mill. kroner
 - Rammetilskudd 662,5 mill. kroner (inkl. skjønnsmidler)
 - Andre inntekter ca. 700 mill. kroner
 - eiendomsskatt, øremerka tilskudd, integreringstilskudd, refusjoner, kommunale gebyrer (selvkost), husleie, salg av tjenester, vederlag, finansinntekter
- [Lenke til Levanger kommunes inntekter \(skatt og rammetilskudd\)](#)

Kr. 2 250 000 000,-

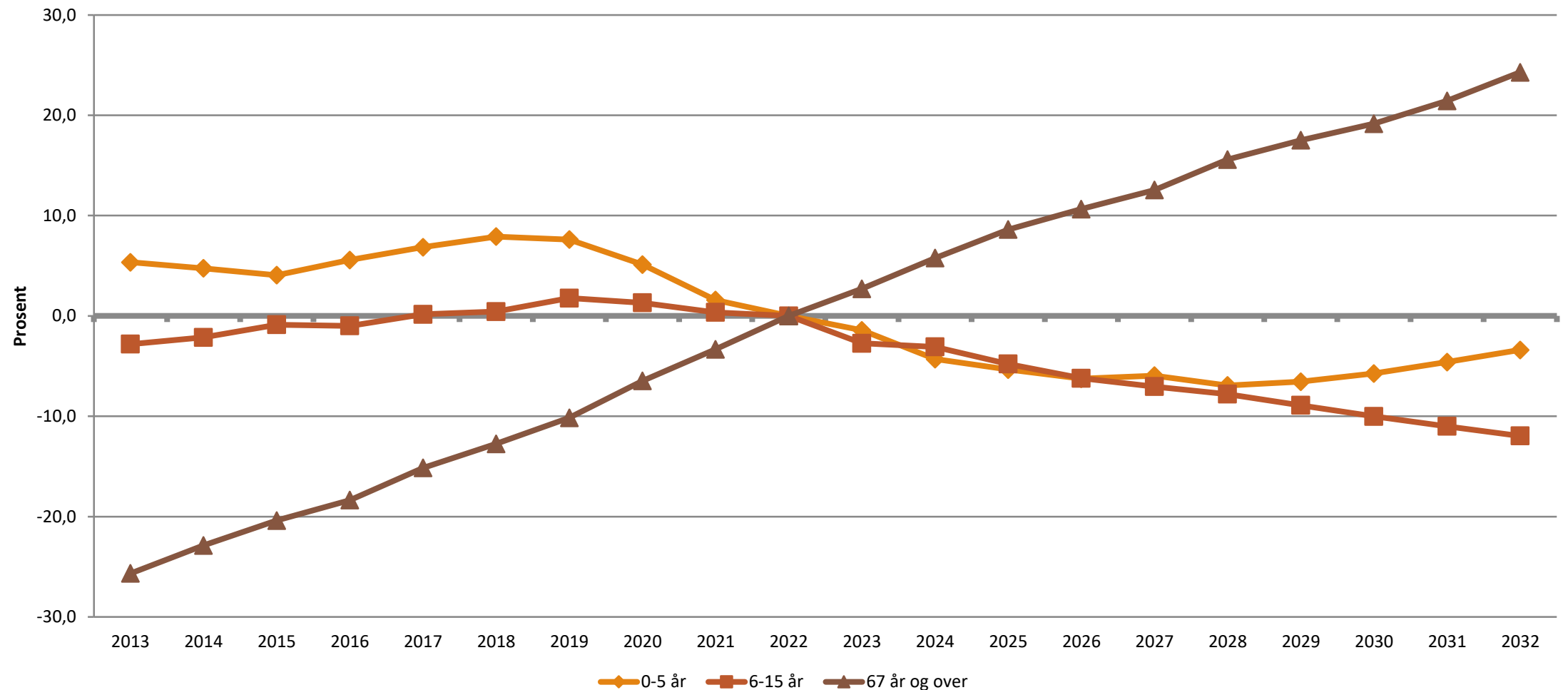
Kr. 6 150 000,-

Føringer fra statsbudsjettet

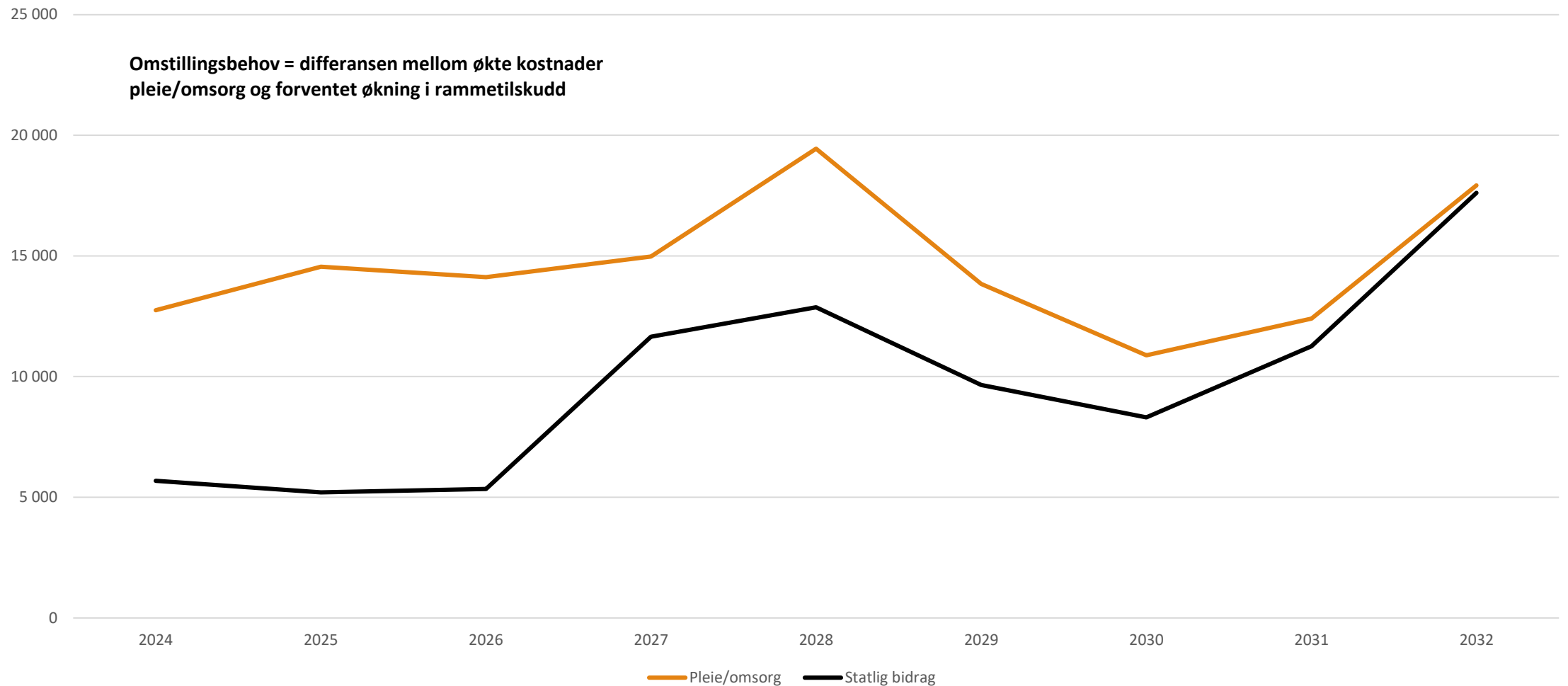
- Barnehager - maksimal foreldrebetaling foreslås redusert til 2.000,- pr. mnd. fra 01.08.24 6,1 mill. kroner
- Helårseffekt økt basistilskudd fastleger 0,9 mill. kroner
- Helårseffekt av 12 timers gratis SFO på andre trinn 3,3 mill. kroner
- Helårseffekt økt veiledende sats sosialhjelp 0,8 mill. kroner
- Lønns- og prisveksten fra 2023 til 2024 (deflatoren) anslås til 4,5 prosent (herav lønnsvekst 4,9 % og prisvekst 3,4%).
- **Alt dette spiser opp økningen i frie inntekter på 4,9 %**

Utfordringer i budsjettarbeidet

Utvikling folketall 0-5 år, 6-16 år og 67 år + i kommunen per 1.1

Omstillings-/utgiftsbehov, (SSB MMMM-alt.)

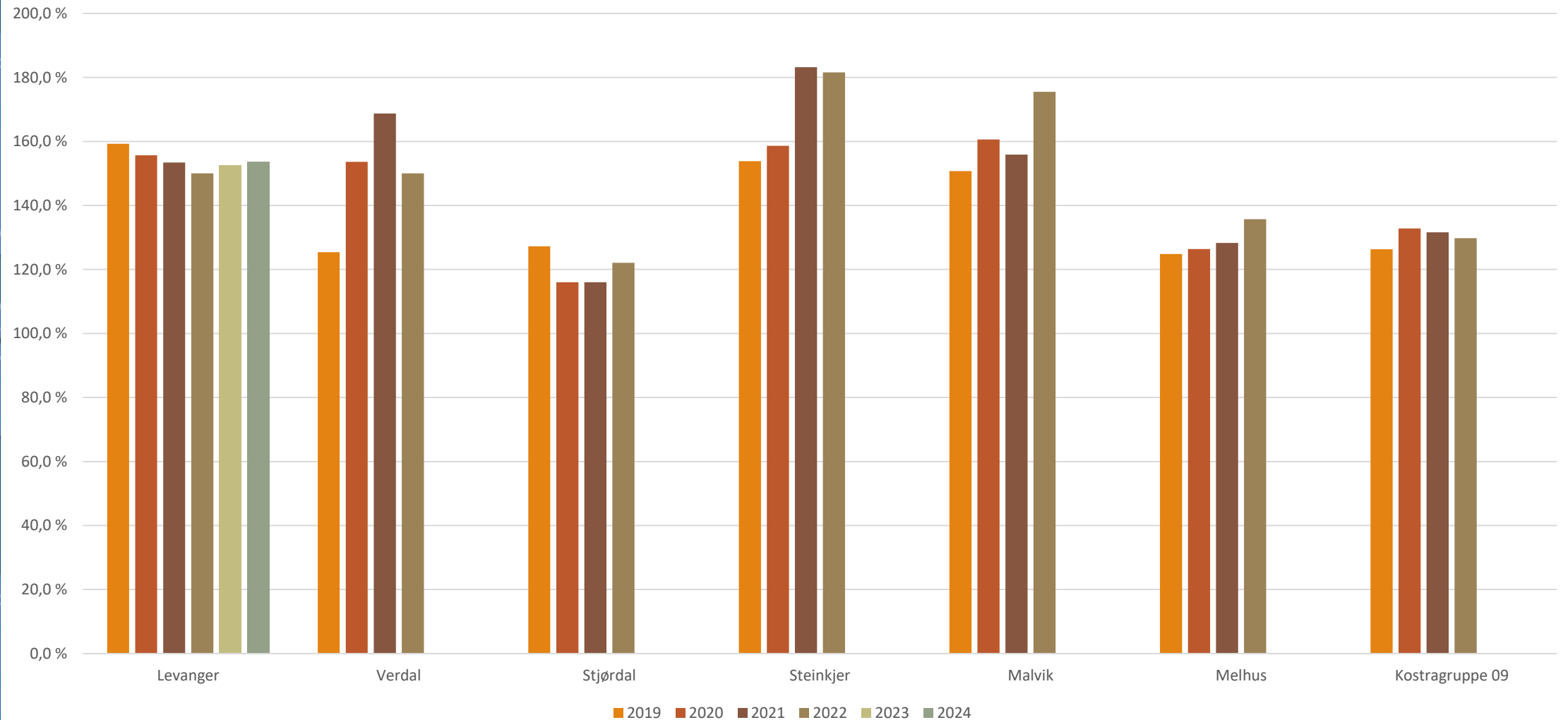

Hva er de viktigste økonomiske måltall i et kommunalt budsjett?

- Gjeldsgrad – måltall maks. 150 %
(2022: 3,1 mrd. kroner – 150,0 %)
- Netto driftsresultat – måltall min. 1,5 % av brutto driftsinntekter
(2022: 49,6 mill. kroner – 2,5 %)
- Disposisjonsfond – måltall min. 7 % av brutto driftsinntekter
(2022: 103,5 mill. kroner – 5,2 %)

Gjeldsgrad

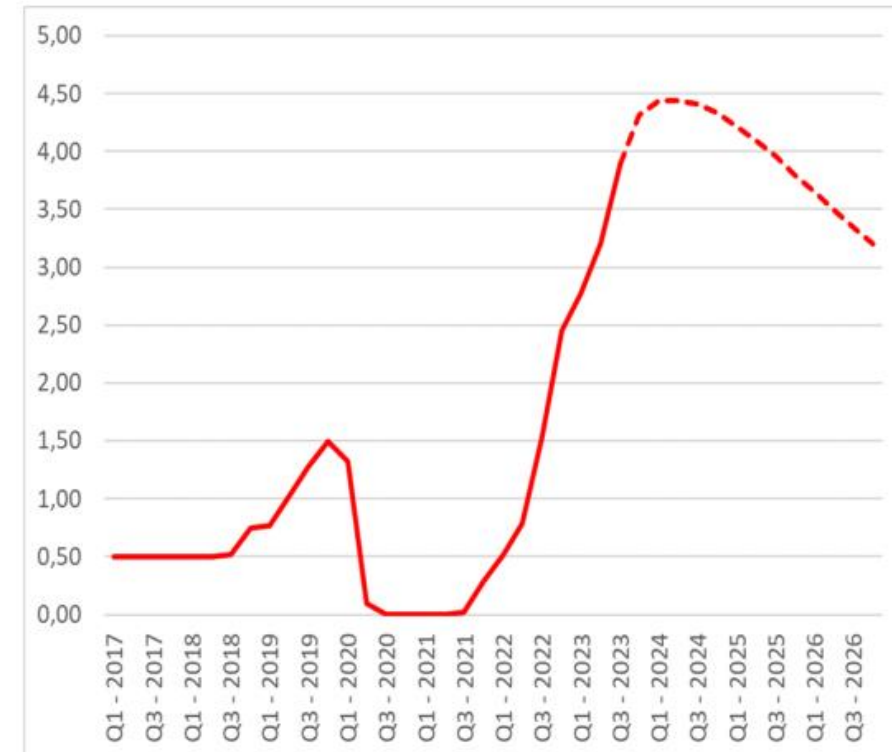
Gjeldsgrad

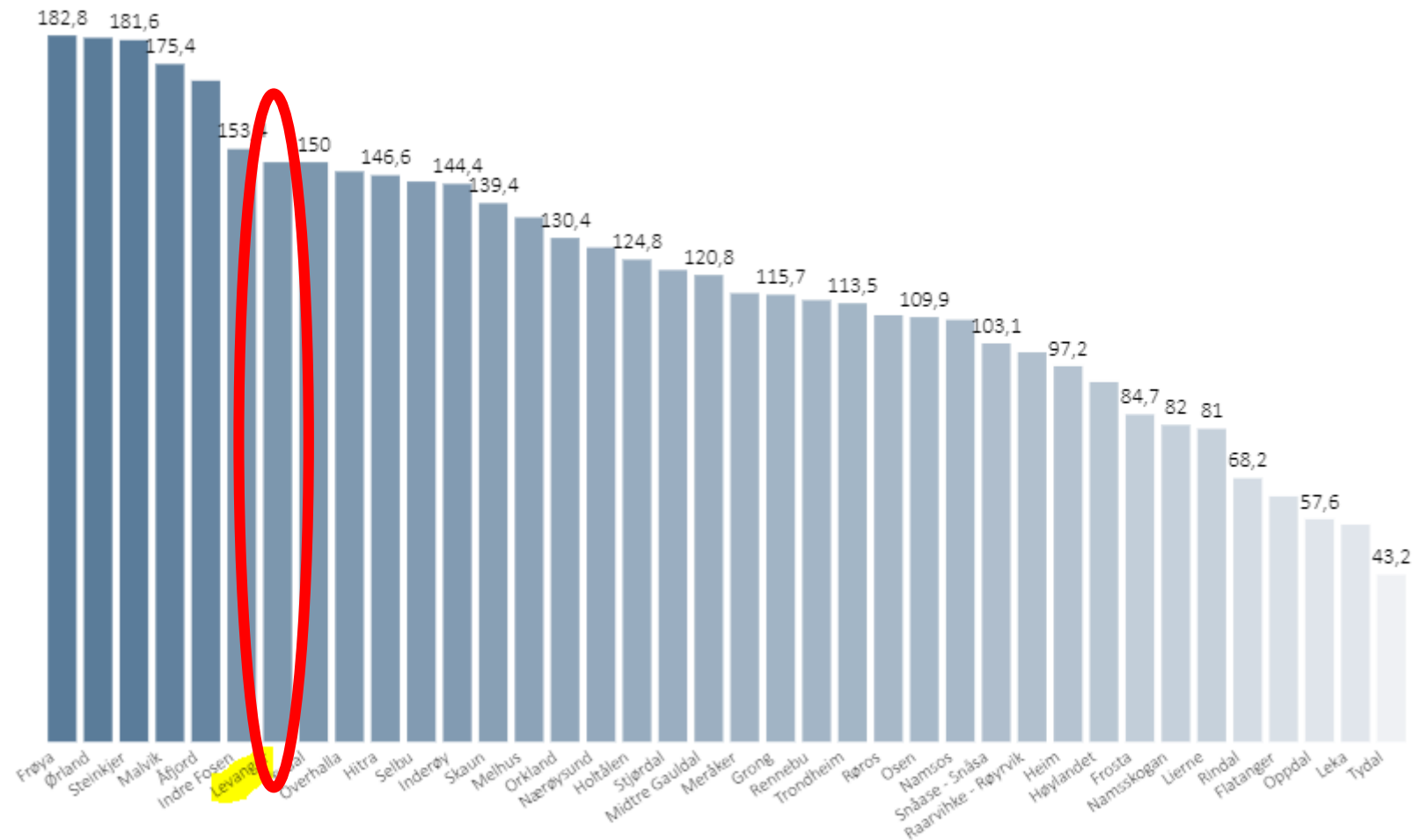
Hovedutfordringen er
økte renteutgifter

Ikke bare i Levanger...

- Ekstremt lave renter under pandemien
- Normalisering av realøkonomien -> normalisering av renta
- Høy inflasjon etter impulser fra utlandet og svak krone har økt renta ytterligere
- Økte rentekostnader fra 2021 til 2024:
 - 12 mrd. kroner per år

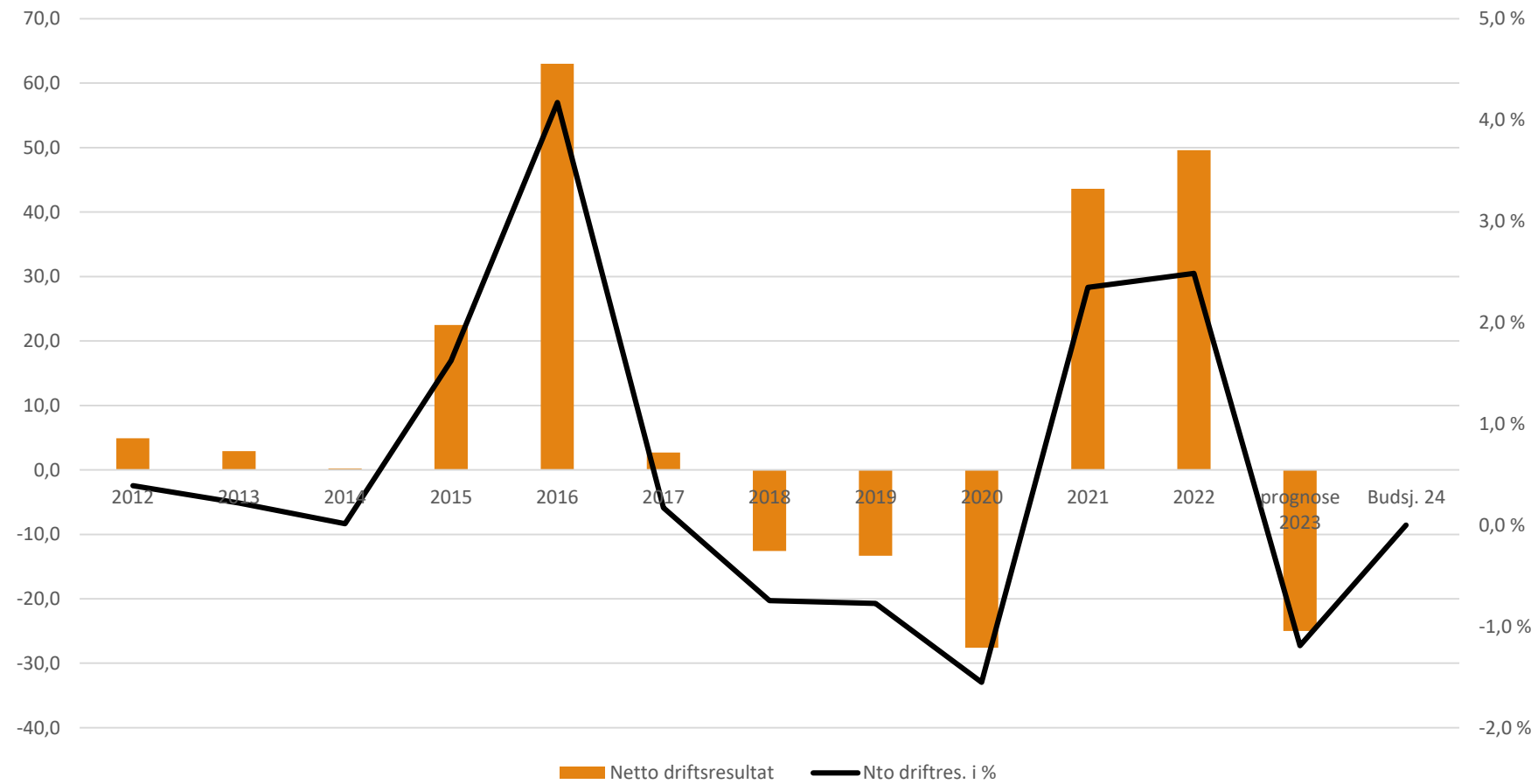

Langsiktig gjeld ex. pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter 2022

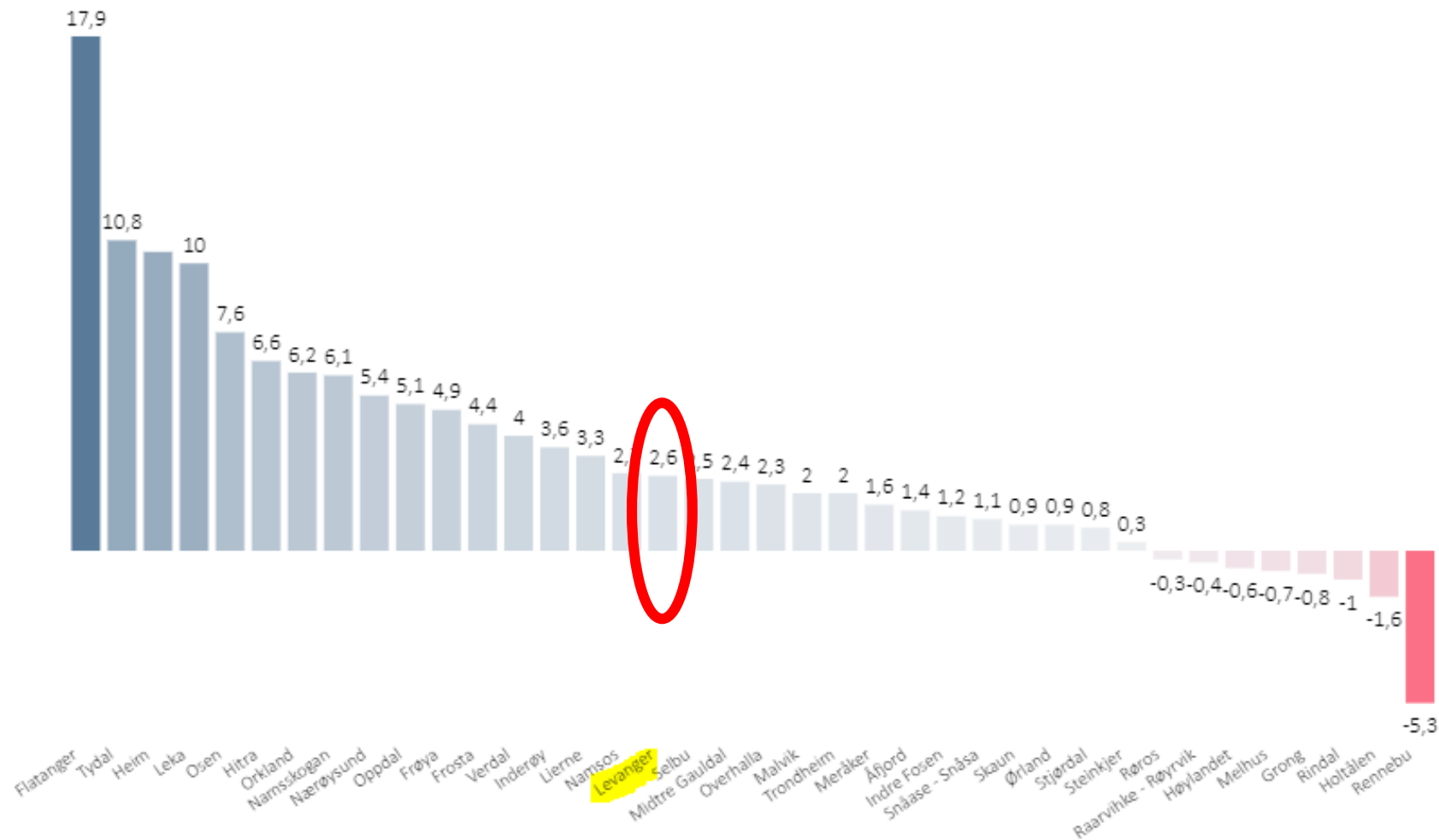

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat

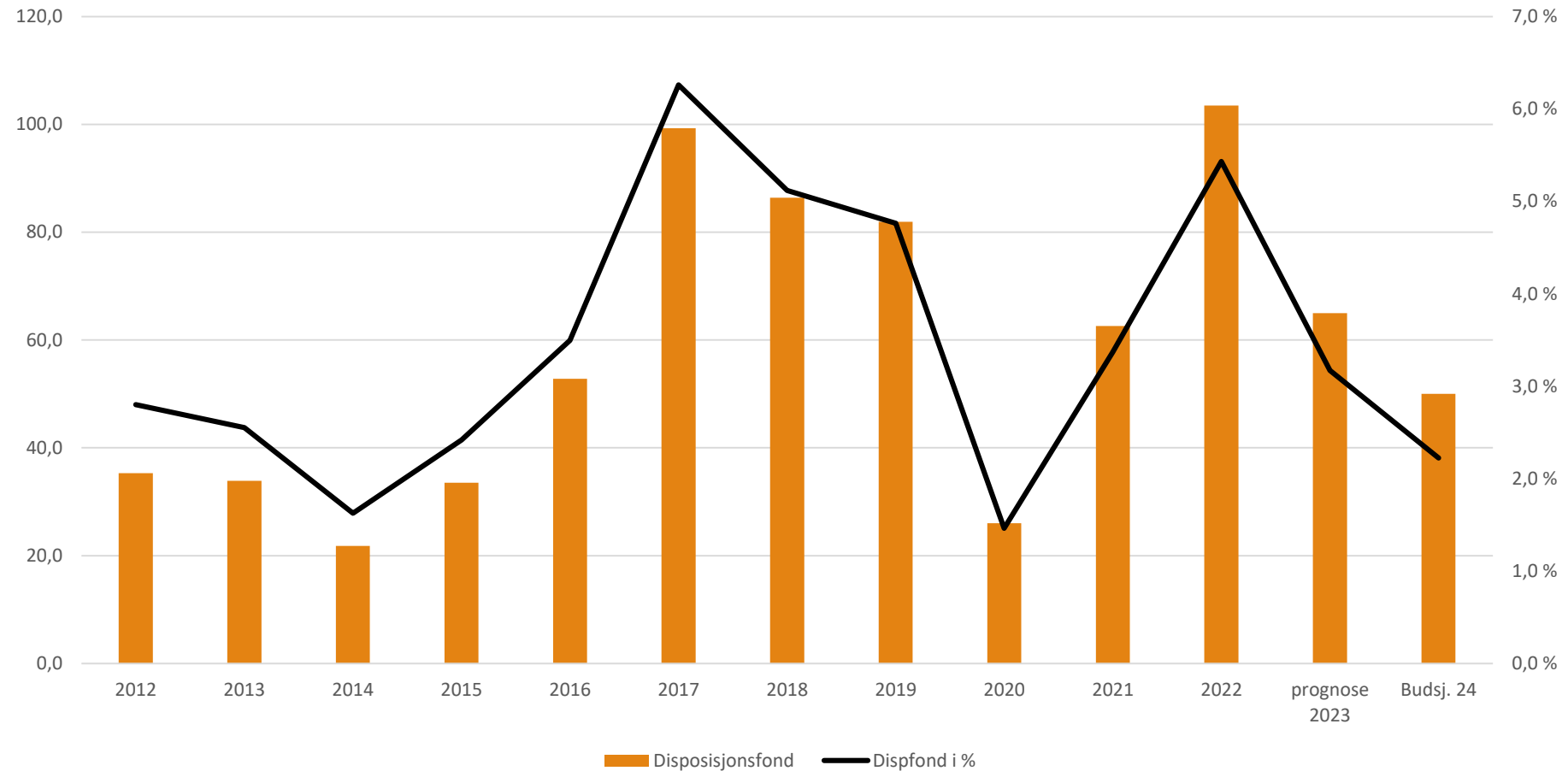

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter 2022

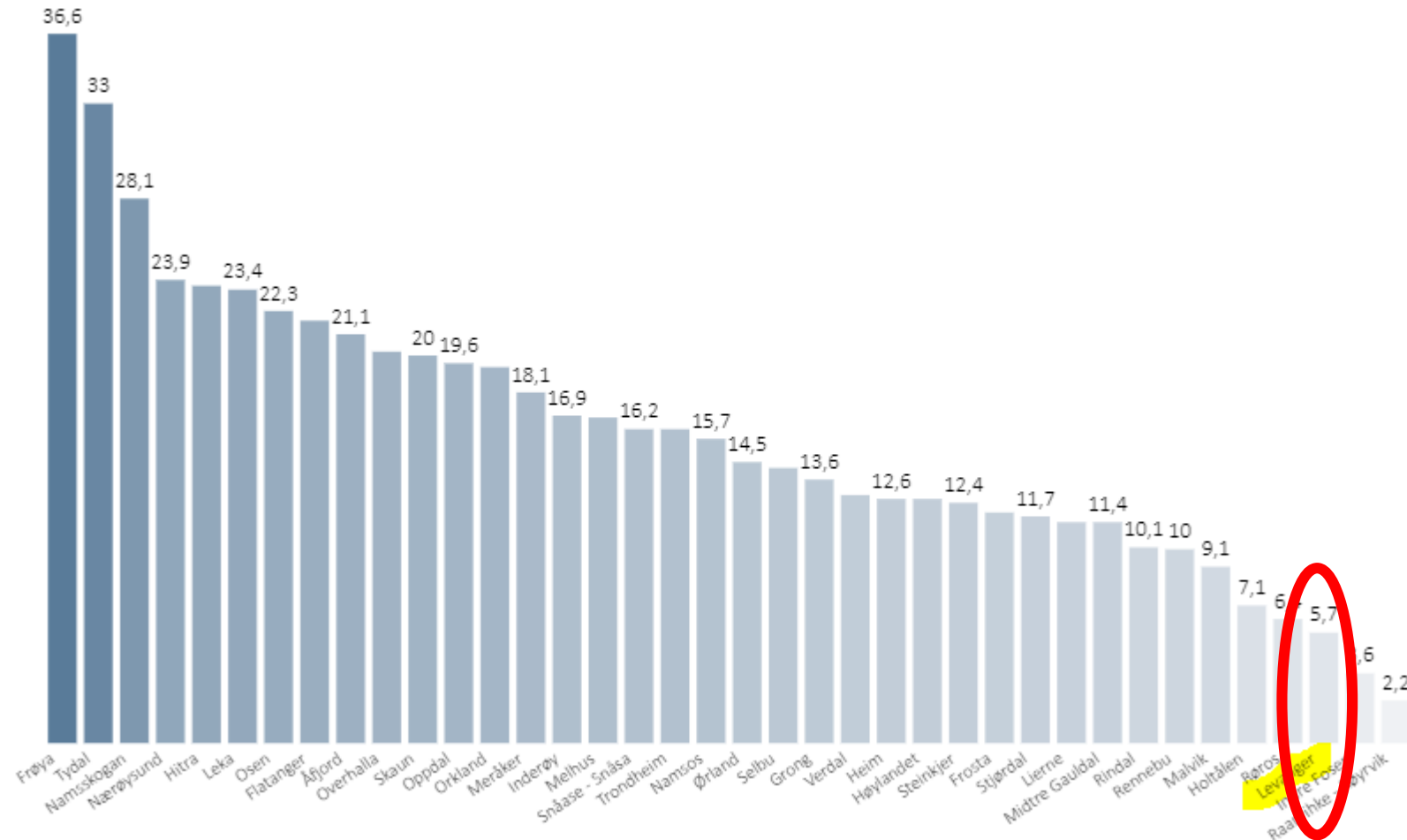

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond

Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (disposisjonsfond) 2022

Budsjettpremisser 2024

Lønns- og prisveksten fra 2023 til 2024 (deflatoren) anslås til 4,5 prosent

Lønnsvekst i samsvar med forutsetninger i statsbudsjettet, 4,9 prosent

Inntektsvekst i samsvar med forslag til statsbudsjett 4,9 prosent

Enheter i liten grad kompensert for prisvekst (kun kjøp av tjenester)

Rentenivå i samsvar med prognose i oktober -23, porteføljerente på 4,65 prosent

Bosetting av 220 flyktninger i 2023 og 100 i 2024

Omstillingskrav til tjenestene på samlet 25 mill. kroner (2 %)

Streng innkjøps- og ansettelseskontroll videreføres

Hva har vi funnet rom for (bl.a.)

- Helhetlig ressursforvaltning
- Åpning av 11 plasser ved BBT
- Styrke ambulerende hjemmetjenester jevnt i økonomiplanperioden.
- Engasjeres 1 rådgiver for å jobbe med planlegging og utforming av fremtidig struktur innen helse og velferd (inkl. planlegging av nye byggeprosjekter innen alle tjenester)
- Bosetting av 100 nye flyktninger i 2024, i tillegg til bosetting av 220 flyktninger i 2023
- Budsjettmidler for aktivitetstilskuddet samles på kulturenheten fra 2024 (delvis overført fra politikk)
- 0,5 mill. kroner av integreringstilskuddet til kulturenheten gir rom for i noen grad å skjerme/styrke:
 - Fritidskortet
 - Inkluderingsstilskuddet
 - Bibliotektilbud til lavinntektsgrupper
 - Midler til drift av BUA – avhengig av eksterne tilskudd
- Ungdomshus/ungdomsklubber er helt avhengig av eksterne tilskuddsmidler og samarbeid med frivilligheten.

Hva har vi funnet rom for (bl.a.)

- Videre utvikling av igangsatte satsinger:
 - Hotell på havna – avklare evt. kommunalt bidrag i egen sak etter at konkurransen er avsluttet.
 - Fokus på brannforebygging i trehusbyen i 2024 og videre utbygging av direktevarsling for nye kvartaler.
 - Utvikling av havna: Behandle strategidokument i egen sak.
 - Filmfabrikken må ses i sammenheng med utvikling av havneområdet og hva kommunen i samarbeid med andre kan utvikle på Røstad
 - Legge innsats i regional satsing «Heia Innherred»
 - Utvikle merkevaren «Trehusbyen Levanger» videre
 - Utrede et regionalt byhistorisk kunnskapssenter

Tiltak for å komme i balanse (bl.a.)

• FELLES

- Eiendomsskatt –budsjetteres med økte inntekter på 5 mill. kroner, sats økes med 0,25 promille for bolig/fritidseiendommer og med 0,3 promille for øvrige eiendommer
- I kommunedirektørens stab holdes 2,2 årsverk vakant, helårseffekt i 2024 øker med 0,9 mill. kroner.
- Service- og digitaliseringscenteret forventer lavere driftsutgifter på biler etter overgang til flere el-biler samt igangsatte tiltak i samarbeid med Trygg trafikk for å redusere skadeomfanget. Innføres obligatorisk forebyggingskurs med forsikringsselskapet.
- Redusert kompetanseheving på service- og digitaliseringscenteret
- Tilskudd til Innherred kirkelige fellesråd redusert med 2 % (men kompensert for endring i lønns- og prisvekst)

• OPPVEKST

- Lavere voksentetthet i grunnskolen
- Vikarer ved sykdom utsettes så langt som mulig innenfor alle oppvekstenheter
- Tilpasninger og gruppedelinger innenfor ordinær opplæring vil reduseres, og spesialundervisning gjennomføres i større grupper der det er pedagogisk mulig.
- Leirskole og ekskursjoner gjennomføres som hovedregel ikke.
- Ingen nye læremidler i fag som naturfag, samfunnsfag, krle og praktisk-estetiske fag.
- SFO: Det må vurderes å slå sammen SFO-tilbudene på Nesheim, Halsan og Frol i skolens ferier for å spare på antall ansatte.
- Tidligere driftsstans av Åsen barnehage (fra august 2024) enn opprinnelig planlagt. Godkjenning av lokalene går ut i mai-25, og det er ugunstig å avvikle midt i et barnehageår. Dette berører 5 barn, og disse tilbys plass i annen barnehage.
- Holåsen barnehage legges ned fra august 2024 pga behov for vedlikehold og utbygging estimert til 5,5 mill. Ikke funnet rom for denne investeringen, samt situasjon med ledig kapasitet i andre barnehager i Skogn. Barnehagen/tomter selges.

Tiltak for å komme i balanse (bl.a.)

• **HELSE/VELFERD**

- Kantine ved LBAS etter flytting av sentralkjøkken til Skogn helsetun videreføres ikke i kommunal regi.
- Holde bruk av overtid og vikarinnleie på et minimum
- Vurdere mulighet for å holde stillinger vakante i perioder
- Fortsette alliansearbeidet på tvers av avdelingene; bistår hverandre med kompetanse på tvers
- Tilby gruppetilbud som alternativ til individuelle tilbud når det er mulig

• **SAMFUNNSUTVIKLING**

- Tar bort tilbud for korpsrekruttering (får tilbud om Småblås)
- Budsjetten til «Førjulsmartna» er fjernet fra 2024
- Innkjøpsbudsjettet for bøker og medier biblioteket reduseres (-15% siden 2020),
- Budsjetten for arrangement på biblioteket er redusert med 25%.
- Tilskudd til Levanger arena (Trønderhallen og Moan Fritidspark) er redusert med 2%
- Reduserte kostnader til vegvedlikehold kan gi redusert framkommelighet. I så fall vil det legges fram egen sak om dette. Redusere drift og vedlikehold av kommunale bygg.

Struktur

- strukturdiskusjon innen både helse og oppvekst i løpet av perioden

Hva må innbyggerne betale?

- Økt e-skatt – promillessats foreslås økt fra 2,8 til 3,05 promille for bolig/fritid og fra 4,0 til 4,3 for andre eiendommer (8,9 % i gjennomsnittlig økning)
- Vann/avløp/feiing (selvkost)
 - Vanngelyr økes med 15,6 %
 - Avløp økes med 39,7 %
 - Feiing økes med 20,0 %
 - Samlet øking i gebyr i perioden for en gjennomsnitthusstand med forbruk 150 kubikkmeter:

Type gebyr	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Feiing	875	875	1 050	1 088	1 126	1 158	1 186
Avløp	5 473	5 623	7 856	8 729	9 885	10 731	11 203
Vann	3 444	4 501	5 201	5 994	6 466	6 846	7 199
Samlet	9 792	10 999	14 107	15 811	17 477	18 735	19 588

- Om en husstand reduserer vannforbruk med 25 kubikkmeter reduseres faktura med ca. kr. 1000,- gjennom redusert forbruksgebyr

Resten av økonomiplanperioden

- For å takle endringer i demografi og økte brukerbehov innen helse/velferd legges følgende forutsetninger i økonomiplanperioden:
 - 0,5 % realvekst i frie inntekter
 - Alle enheter må omstille/effektivisere for 1 % årlig i planperioden, tilskudd barnehager og helse/velferd skjermet
 - Demografiendringer innen oppvekst, samlet redusert ramme med 4 – 15 mill. kroner årlig
 - Kommunen kompenseres gjennom økt rammetilskudd for reell økning i samlet utgiftsbehov
 - Helse/velferd styrkes, 50 mill. kroner i 2027 for åpning av plasser i nytt bygg
 - Teknisk enhet styrkes for å kunne håndtere økte driftsutgifter på nye bygg
 - Økte avsetninger til renter og avdrag gjennom perioden, forutsatt en lavere rente i slutten av planperioden
 - Eiendomsskatt opprettholdes på 2024-nivå, kun justert for ev. volumendringer

Investeringer

Hovedsakelig investeringer med følgende bakgrunn:

- Selvkostområder vann/avløp for å tilfredsstille gjeldende og nye krav
- Oppfølging av gatebruksplan – parkeringshus Moan, finansieres med økte gebyrinntekter
- Nødvendig fornying maskinpark for å sikre inntekter fremover
- Nødvendig oppgradering/fornyning kommunale boliger, økte leieinntekter
- Boliger for å redusere kjøp av plasser gjennom barnevern – reduserte driftskostnader
- Klargjøring boligfelt som finansieres gjennom tomtsalg (selv om markedet er helt «dødt» akkurat nå)
- Oppgradering Rinnleiret for å sikre fremtidig utleie til forsvaret
- Demografi krever nybygg helse/velferd delvis finansiert gjennom tilskudd, men også økte inntekter fra brukere
- ENØK-tiltak som gir tilskudd, men også lavere driftsutgifter

Også nødvendige investeringer uten reell innsparing/ekstern finansiering eks. skole på Åsen, ombygging kommunale bygg, brann/redning, Levanger Arena (Moan) – men gressmatte gjenbrukes på uteområder på kommunale skoler/barnehager

Investeringer – helse/velferd

Hovedprosjekt	2024	2025	2026	2027	SUM
Staup helsehus - byggetrinn 2	5 000	260 000	265 000	-	530 000
Heldøgns omsorg – omsorgsbase	5 000	41 000	20 000	-	66 000
LBAS rehabilitering og ombygging	-	-	-	30 000	30 000
Kommunale boliger	24 750	24 000	8 000	8 000	16 000

Investering oppvekst og idrett

Hovedprosjekt	2024	2025	2026	2027	SUM
Ekne barnehage personalareal	500	-	-	-	500
Åsen barne- og ungdomsskole	2 000	25 000	144 650	40 000	211 650
Uteområde skoler	1 500	-	-	-	1 500
Avdeling for ungd. m/omfattende behov, Levanger u.	500	-	-	-	500
Trønderhallen - utbedring 3T	1 000	-	-	-	1 000
Levanger Arena	5 000	-	-	-	5 000

Utbygging Åsen krever midlertidige lokaler fra høst 2025 – ikke lagt inn i ø-plan, men det jobbes med å finne gode løsninger til en god pris (kan ikke tas som investering).

Investerings veg og drift/anlegg etc.

Hovedprosjekt	2024	2025	2026	2027	SUM
Maskiner og utstyr, Drift og anlegg	6 350	2 750	2 500	3 000	14 400
Parkeringshus Moan	5 000	30 000	-	-	35 000
Ny veg Moan, rundkjøring, p-plass	9 000	-	-	-	9 000
Kommunale veger, gatelys, asfalt m.v.	11 950	10 600	10 600	10 500	43 650

Investering andre bygg

Hovedprosjekt	2024	2025	2026	2027	SUM
Rinnleiret Renovering	4 250	8 000	1 000	-	13 250
Ombygging/rehabilitering kommunale bygg	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Renovering av Festiviteten mulighetsstudie	-	-	-	5 000	5 000
Oppgradering adgangskontroll, enøk, ros/beredskap	6 000	-	-	-	6 000
Staup – utbedring VVS etc.	5 000	500	-	-	5 500
Næringsbygg Røstad	5 500	-	-	-	5 500

Investering brann/redning mm

	2024	2025	2026	2027	SUM
Brann/redning – Redningsverktøy, biler, 6-hjuling	300	22 100	850	300	23 550
Brann/redning - øvingsanlegg brann Fiborgtangen	-	4 000	-	-	4 000
Datateknologi i skole og barnehage	3 500	3 000	3 000	3 000	12 500
Tjenestebiler	1 500	2 000	2 000	2 000	7 500
Velferdsteknologi	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Investeringsstilskudd Den norske kirke	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Egenkapitalstilskudd KLP	3 800	3 800	3 800	3 800	15 200

Investering tomteutvikling og vann/avløp

Hovedprosjekt	2024	2025	2026	2027	SUM
Halsan boligfelt	-	-	-	5 000	5 000
Riving gamle Nesheim skole	7 000	-	-	-	7 000
Holåsen	5 000	-	-	-	5 000
Gottås, utvidelse	5 000	-	-	-	5 000
Kjønstadmarka 4	-	6 000	13 000	13 000	32 000
Vann, utskifting/sanering og nyanlegg	41 000	31 500	27 300	25 300	125 100
Avløp, utskifting/sanering og nyanlegg	32 350	35 000	28 100	29 000	124 450

Helhetlig ressursforvaltning

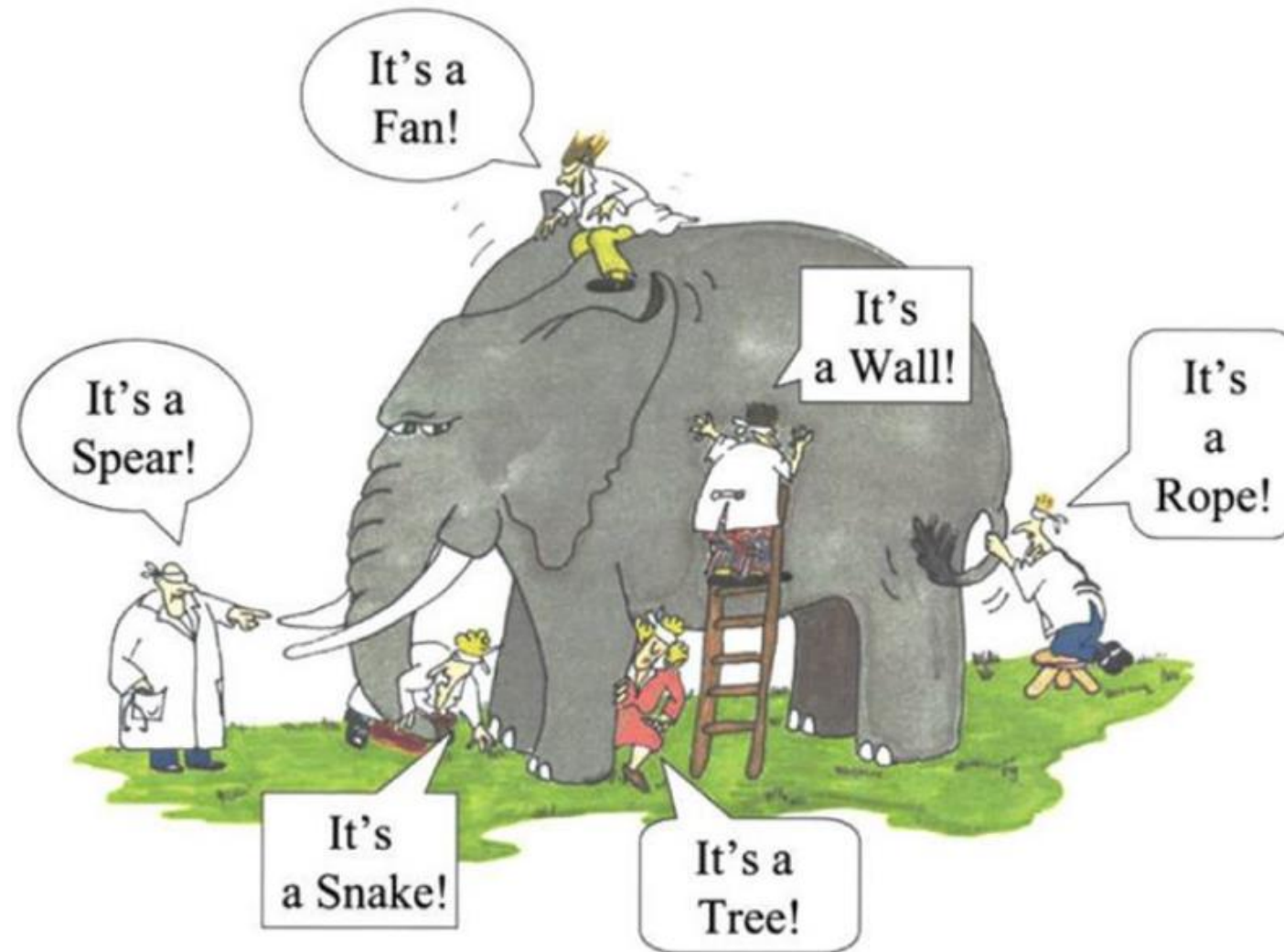
Helhetlig ressursforvaltning skal bidra til utvikling av en endringsdyktig organisasjon med helhetlig og bærekraftig ressursforvaltning og samordnede tjenester, til beste for innbyggerne på både kort og lang sikt.

GJENNOM PROSJEKTET SKAL DET UTVIKLES:

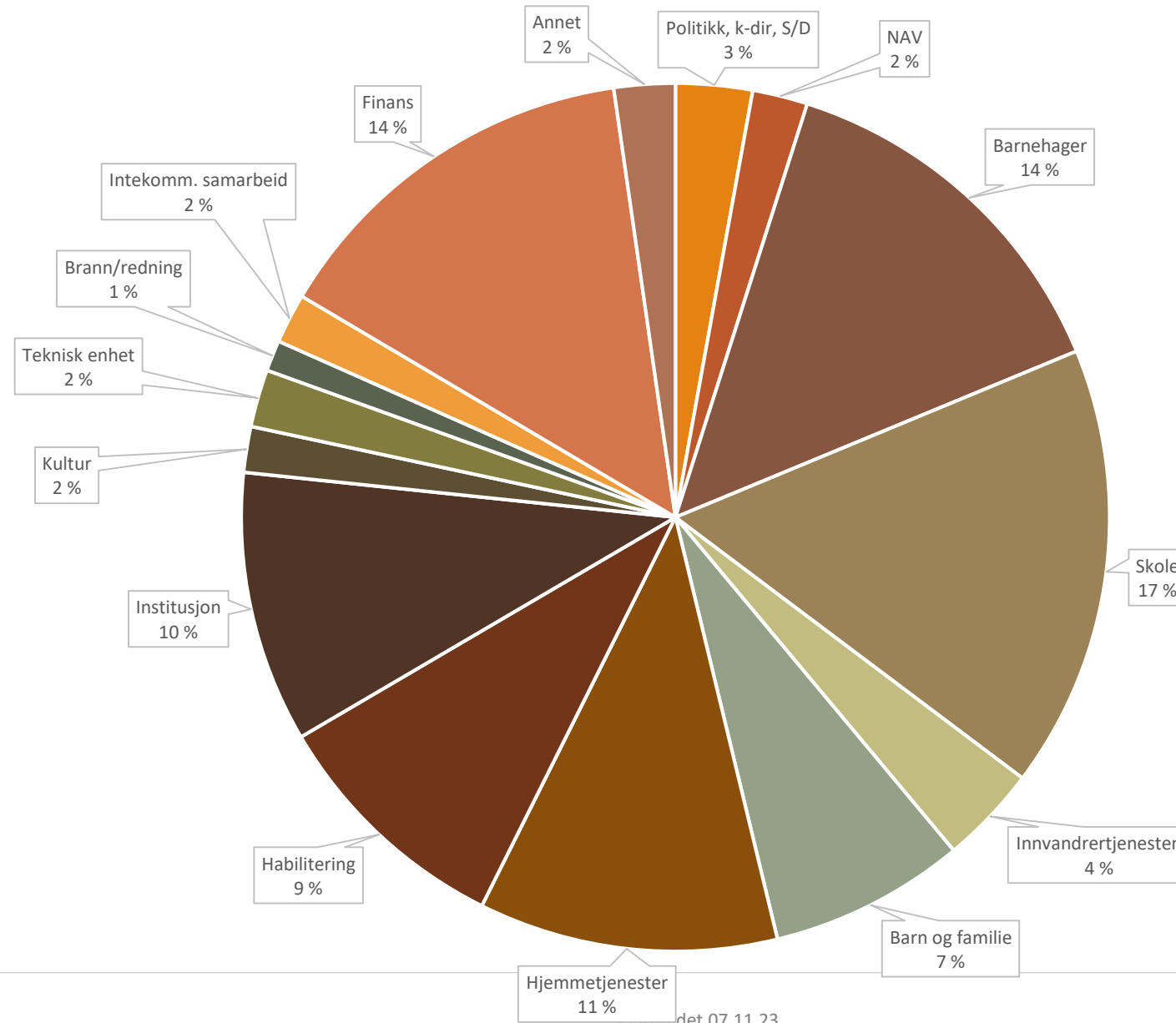
- Metoder og verktøy for grensekryssende og brobyggende ledelse
- Økt relasjonell kapasitet i organisasjonen, der fagområdene har god kjennskap til hverandre og samarbeider godt
- Økonomistyring som ivaretar kommunens samfunns mål og langsiktige handlevne

Ha helhetlig organisasjonsforståelse	Skape helsefremmende organisasjon	Gå fra silo til «vi i lag»
Ha blikket på heldøgns-innbyggeren	Omforene oss om lagbyggende verdier	Skape grensekryssende og brobyggende ledelse
Ha endringsvillig kultur	Ha dialogbaserte prosesser	Skape verktøykasse for helhetlig og bærekraftig ressursforvaltning

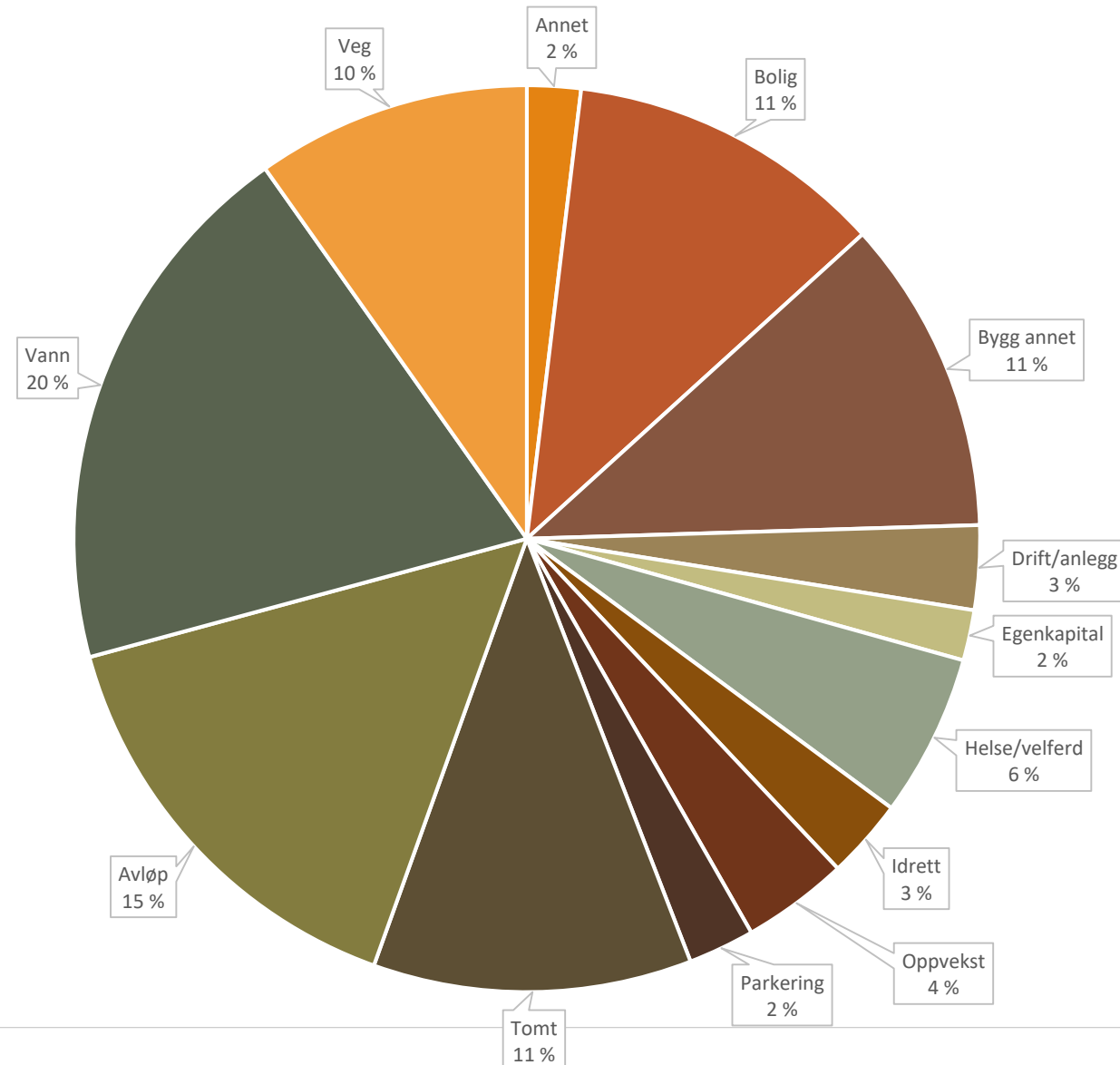
Det handler om å se helheten

Netto driftsrammer i enhetene 2024

Investeringer pr. område 2024

Avslutningsvis

Veien videre...

Fremdriftsplan politisk behandling

Budsjett 2024 - Handlings- og økonomiplan 2024-2027

25.10.23	Formannskap/Administrasjonsutvalg	Kommunedirektørens presentasjon
1.11.23	Formannskap	Spørretime
6.11.23	Råd for personer med funksjonsnedsettelse	Presentasjon og ev. innspill fra rådet
7.11.23	Eldrerådet	Presentasjon og ev. innspill fra rådet
8.11.23	Driftsutvalg	Presentasjon og ev. innspill fra utvalget
8.11.23	Plan- og utviklingsutvalg	Presentasjon og ev. innspill fra utvalget
15.11.23	Ungdomsråd	Presentasjon og ev. innspill fra rådet
15.11.23	Formannskap	Innstillingsmøte
29.11.23	Kommunestyremøte	Vedtaksmøte

Budsjett og handlings-/økonomiplan på nett

- [Budsjett og handlings-/økonomiplan på Levanger kommunes hjemmeside](#)
- [Framsikt – vårt budsjett- og planverktøy](#)